

The EY Exhibition: The World Goes Pop.

Curator / Curated by: Jessica Morgan, formerly The Daskalopoulos Curator, International Art, Tate Modern, now Director of Dia Art Foundation, New York.

Curator / Curated by: Flavia Frigeri, International Art, Tate Modern; Asistent Curator / Assistant Curator: Elsa Coustou, Tate Modern", London, 17 September 2015 - 24 January 2016.

THE EY EXHIBITION: THE WORLD GOES POP

Text de / Text by
TIMEA ANDREA LELIK

Adunând lucrări ale unor artiști din Asia, America de Sud, Orientul Mijlociu și Europa de Est, "The World Goes Pop" oferă o privire de ansamblu diferită asupra mișcării la care ne referim prin "Pop Art". Expoziția prilejuește o oportunitate unică de a vedea cum părți diferite ale lumii au perceput și și-au apropiat acest fenomen, propunând o istorie alternativă a perioadei, cu lucrări care nu au fost incluse în cărțile de artă. În mod destul de surprinzător, în cele zece săli, unde sunt expuse peste 160 de lucrări, nu există creații ale unor figuri de renume internațional precum Andy Warhol sau Richard Hamilton, expoziția sfidând astfel standardele acceptate ale mișcării Pop ca mișcare angloamericană.

deasupra

Cornel Brudașcu, *Group Portrait*, 1970. Oil on canvas. 161 x 180 cm. Photo: Florin Ștefan. Courtesy of Cornel Brudașcu

deasupra

Jana Zelibska, Kandarya - *Mahadeva*, 1969. Environment, mixed media, plastic, mirrors, paper, neon lights. Dimensions Variable. Column 159 x 159 x 310 cm. Linea Collection, Bratislava. Courtesy of Jana Zelibska

Deși mulți dintre artiștii expuși nu s-au considerat ei înșiși „artiști pop”, lucrările lor se potrivesc de minune cu estetica Pop Art. Dată fiind expunerea lor la imaginile culturii populare americane, cum ar fi posterele, ecusoanele sau bannerele, artiștii prezentați în această expoziție au adaptat și și-au însușit această imagistică, în funcție de contextul propriului mediu socio-politic. Chiar dacă între aceste forme de Pop Art nu a existat nici o comunicare, temele abordate demonstrează interesul pentru expunerea realităților sociale, politice și economice. Lucrările de artă în spirit Pop au fost similare ca tehnici de execuție: mimând arta comercială, imagistica folosită a fost simplificată și aplatizată, redusă la minimum și ilustrată în culori vii și artificiale.

Urmărind să introducă multiple teme care sunt examinate în următoarele nouă săli ale expoziției, lucrările expuse în prima sală se ocupă de probleme precum in justiția politică, cenzura sau rolul femeilor în societate. Îmbrățișând emanciparea sexuală, *Valentine* al lui Evelyn Axell îi atrage pe vizitatori cu întruchipările erotice ale corpului feminin. Omagiu direct pentru Valentina Tereškova, prima femeie în spațiu, lucrarea se referă la explorarea de noi teritorii, cum ar fi eliberarea sexuală.

Sexualitatea feminină și eliberarea sexuală sunt de fapt teme temeinic analizate în întreaga expoziție. Printre mai multe lucrări ale altor artiste, sala Janei Zelibska prezintă corpuri mari feminine fragmentate cu oglinzi reflectorizante în locul organelor sexuale feminine, invitându-i direct pe privitori la un dialog deschis cu sexualitatea feminină.

Una dintre lucrările cele mai percutante cu conotații politice plutește deasupra vizitatorilor când intră în a treia sală de expoziție. *Kill Fly* de Marcello Nitsche – reprezentând o mână uriașă care ține un plici – atârână la intrarea în camera de expoziție, inculcând vizitatorilor un sentiment de subjugare. Cu referință la dictatura militară din Brazilia, lucrarea atrage atenția asupra problemelor legate de oprimare și pedeapsă, amenințând să „îi omoare ca pe muște” pe cei care nu se conformează regulilor statului.

Memorabil și demn de atenție este videoul lui Keiichi Tanaami, *Crayon Angel*, care încheie camera de politică Pop cu sunete asurzitoare de sirene și explozii, arătându-i privitorului un video în mișcare rapidă, cu imagistică tipică Pop Art. Dat fiind că a fost martor, în copilărie, la distrugerea, prin bombardament american, a orașului său natal, în 1945, lucrarea lui Tanaami evocă

dreapta

Keiichi Tanaami, *Crayon Angel*, 1975. Animation film, 2 min, 50 sec. Courtesy of Keiichi Tanaami and NANZUKA

temerile și haosul provocate de al Doilea Război Mondial, un timp „care a devenit momentul definitoriu al vieții sale”.

Este așadar un fel de relaxare să continui din camera Politicii Pop cu portretele solarizate ale lui Cornel Brudașcu. La început, privitorii pot fi tentați să conchidă că personajele pictate sunt figuri angajate politic, totuși, Brudașcu își reprezintă familia și prietenii. *Portret de grup* aduce laolaltă personaje reale din cercul său de prieteni artiști, cum ar fi Ana Lupaș și Mircea Spătaru. Compoziția are reminiscențe din tehnica solarizării, cu contraste mari și umbre adânci, dar evidențiază în același timp puncte focale divergente, estompări și precizie. În timp ce reconstituie atmosfera unei compoziții vintage, artistul experimentează, de fapt, cu inovația analogă, cu toate acestea într-o manieră picturală.

Compoziție este o altă reprezentare a colegilor artiști ai lui Brudașcu. Din nou Ana Lupaș și pictorul Nicolae Maniu. Figura feminină apare de două ori în compoziție, o dată în prim-plan, cu trăsături recognoscibile, a doua oară, în fundal, în umbre puternic contrastante și solarizate. Ca și suita *Marilyn* a lui Warhol, imaginea figurii trece prin diferite modulații de contraste de culori, alunecând de la o identitate imediat recognoscibilă, la una cu contururi indistincte. Culorile compoziției sunt în tonurile cele mai folosite în publicitatea culturii pop, galben, roșu și albastru, devenind aure fosforescente care înconjoară capetele personajelor. Împărțind ideea de serializare și multiplicare (cu dubla apariție a uneia dintre figuri), lucrarea face referință la ușurința mijloacelor de reproducere în masă. Mai mult decât atât, artistul continuă să experimenteze cu juxtapozițiile și colajul, o figură masculină vidă fiind pictată peste personajul central. Continuând compoziția de tip colaj, colțul de dreapta jos arată bustul pictorului Nicolae Maniu, privind dincolo de privitor, a cărui prezență pare să fi fost manevrată fotografic în compoziția picturală.

În timp ce Pop Art-ul american a fost o replică la societatea capitalistă extrem de comercializată, acesta nu a fost cazul în România, din cauza regimului stalinist impus cu strictete în perioada postbelică. Cu toate acestea, datorită strategiei politice externe inteligente a lui Ceaușescu din anii '70, țara a avut o scurtă perioadă de deschidere internațională, în care urme ale culturii americane au fost accesibile populației României. Erau răspândite insigne solarizate cu steagul american și cu fețele unor figuri internaționale celebre, precum Che Guevara și Angela Davis, precum și discuri de vinil cu coperte reprezentând staruri rock, precum Jimi Hendrix. Acestea sunt

sursele din care s-a inspirat Cornel Brudașcu pentru *Chitarist și Portretul lui Ion Munteanu*. Folosind metoda blow-up și colajul pictural, el a pictat portretul prietenului său după o fotografie solarizată, pe care a cuplat-o pe pânză cu corpul unui personaj văzut într-o revistă de cultură pop.

În timp ce lucrările lui Cornel Brudașcu ar putea fi printre lucrările artistice cele mai îndepărtate de Pop Art-ul „tradițional”, ele contribuie în mod semnificativ la înțelegerea fațetelor multiple ale acestei mișcări, care nu au fost încă apreciate în mod adecvat. Sintetizând Pop-ul ca pe o practică a însușirii, expoziția face loc unor lucrări originale și individuale. Chiar dacă unii artiști s-au inspirat direct din operele canonice ale mișcării Pop, alte lucrări sunt totuși demne de remarcat în calitate de contribuții de la mare distanță față de centrul mișcării. Încercând să evadeze din grilele stereotipe ale prezentării unor artiști „mainstream”, aprobați de piață, această inițiativă curatorială binevenită a fost întreprinsă pentru a include exemple alternative de artă în spirit Pop.

summary

Gathering works by artists from Asia, South American, the Middle East and Eastern Europe, *“The World Goes Pop”* offers a radically different overview of the movement we refer to as “Pop Art”. Providing a unique opportunity to see how different parts of world perceived and appropriated this phenomenon, the exhibition proposes an alternative history of the period, with works that have escaped art books. Surprisingly enough, in the ten exhibition rooms showcasing over 160 works, there are no pieces by internationally recognized figures Andy Warhol or Richard Hamilton, thus challenging the accepted standards of Pop as an Anglo-American movement. It is thus most refreshing to follow the Pop Politics room with the large-scale bright and solarised portraits of Cornel Brudașcu. At first, onlookers may be tempted to conclude the depicted characters are politically engaged figures, however Brudașcu represents his family and friends. *‘Group Portrait’* brings together real characters from his circle of artist friends such as Ana Lupaș and Mircea Spătaru. The composition is reminiscent of the technique of solarisation, with high contrasts and deep shadows, but shows at the same time divergent focal points, blurriness and precision. While reconstructing the atmosphere of a vintage composition, the artist in fact experiments with analogue innovation, nevertheless in a painterly manner. While Cornel Brudașcu's works might be among the more remote artworks from “traditional” Pop Art, they significantly contribute to the understanding of the many faces this movement, which are yet to be adequately appreciated. Summarizing Pop as a practice of appropriation, the exhibition makes space for original and individual artworks. Even if some artists have drawn direct inspiration from canonical Pop works, their pieces are still noteworthy as contributions from far outside the centre of the movement. Trying to escape the stereotypical grids of presenting mainstream market-approved artists, refreshing curatorial initiative has been taken to include alternative examples of Pop-spirited art.